TGAU

CBAC TGAU
Hanes

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Canllawiau Addysgu: Uned 3 Opsiwn 3.6

Addysgu o 2026

Dyfarnu o 2028

Fersiwn 2 - Chwefror 2025

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

Yn arbennig i Gymru.
Yn barod i'r byd.

Hoffai CBAC ddiolch i fyfyrwyr ac athrawon Ysgol Uwchradd Fitzalan, Caerdydd ac Ysgol Uwchradd Llanwern, Casnewydd am gymryd rhan yn y gwaith o greu'r cloriau hyn.

Cynnwys

Cyflwyniad....1
- Nodau'r Canllawiau Addysgu....1
- Ffyrdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cymorth:....1

Strwythur y cymhwyster....2

Asesu....3
- Crynodeb o'r Asesu....3

Uned 3 Amcanion asesu a phwysoliadau....3

Trosolwg o Uned 3: Opsiwn 3.6....4
- Cynllun Dysgu ar gyfer Opsiwn 3.6 Modern: Newidiadau yng nghymdeithas yr Unol Daleithiau, tua 1880 - tua 1980....5

Profiadau Dysgu....18

Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru....19

Rhestr Termau ar gyfer Opsiwn 3.6 Newidiadau yng nghymdeithas yr Unol Daleithiau, tua 1880 - tua 1980....25

© WJEC CBAC Ltd. 2025

CRYNODEB O'R ADDASIADAU

Fersiwn	Disgrifiad	Rhif y dudalen
2	Addaswyd i, dyfarnu am y tro cyntaf yn Haf 2028	1

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Cyflwyniad

Mae CBAC TGAU Hanes wedi'i gymeradwyo gan Cymwysterau Cymru ac mae ar gael i bob canolfan yng Nghymru. Bydd yn cael ei ddyfarnu am y tro cyntaf yn Haf 2028, gan ddefnyddio graddau A* i G.

Nodau'r Canllawiau Addysgu

Prif nod y Canllawiau Addysgu yw cefnogi athrawon wrth iddynt gyflwyno manyleb newydd CBAC TGAU Hanes a chynnig arweiniad ar ofynion y cymhwyster a'r broses asesu. **Ni fwriedir i'r Canllawiau Addysgu fod yn ddogfen gynhwysfawr i gyfeirio ati** ond yn hytrach i gynnig cefnogaeth i athrawon proffesiynol wrth ddatblygu cyrsiau ysgogol a chyffrous sydd wedi'u teilwra i anghenion a sgiliau'r dysgwyr.Mae'r canllawiau'n cynnig gweithgareddau posibl yn yr ystafell ddosbarth a chysylltau i adnoddau digidol defnyddiol (gan gynnwys ein deunyddiau digidol ein hunain, sydd ar gael yn rhad ac am ddim, a rhai o ffynonellau allanol) i roi syniadau ar gyfer gwersi diddorol ac atyniadol.

Ffyrdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cymorth:

- deunyddiau asesu enghreifftiol a chynlluniau marcio
- digwyddiadau dysgu proffesiynol
- adroddiadau arholwyr ar bob uned
- y gallu i gysylltu'n uniongyrchol â’r swyddog pwnc
- adnoddau ar-lein am ddim
- Dadansoddi Canlyniadau Arholiadau
- Adolygu Arholiadau Ar-lein.

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Strwythur y cymhwyster

Mae CBAC TGAU Hanes yn cynnwys pedair uned.Rhaid i'r cyfuniad o opsiynau a ddewiswyd ar gyfer Unedau 1, 2 a 3 gynnwys un uned oesoedd canol, un uned fodern gynnar ac un uned fodern.

Yn Uned 4, gall canolfannau ddewis ailadrodd cyfnod amser a astudiwyd yn flaenorol yn Unedau 1, 2 neu 3. **Fodd bynnag, ni ddylai'r testunau a ddewisir ar gyfer eu hastudio yn Uned 4 ailadrodd na gorgyffwrdd â chynnwys unrhyw un o'r unedau eraill a ddewisir.**

Cymhwyster unedol yw hwn ac nid yw'n cynnwys haenau. Nid oes hierarchaeth o ran trefn dysgu'r unedau.

	Teitl yr uned	Math o Asesiad	Pwysoli
Uned 1	Astudiaeth fanwl o hanes Cymru	Arholiad ysgrifenedig	30%
Uned 2	Astudiaeth fanwl o hanes Ewrop a/neu'r Byd	Asesiad Di-arholiad	20%
Uned 3	Astudiaeth o gyfnod yn hanes y byd	Arholiad ysgrifenedig	30%
Uned 4	Cymdeithas sy'n newid	Asesiad Di-arholiad	20%

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Asesu

Crynodeb o'r Asesu

Uned 3: Astudiaeth o gyfnod yn hanes y byd ***Arholiad ysgrifenedig*: 1 awr** **30% o'r cymhwyster** 60 marc
Bydd dysgwyr yn astudio un o'r chwe thestun hanesyddol canlynol i gynnal astudiaeth eang o gyfnod hanesyddol estynedig. **Yr Oesoedd Canol** **3.1** Y Llychlynwyr tua 750 - tua 1066 **3.2** Y Croesgadau tua 1095 - tua 1291 **Modern Cynnar** **3.3** Ymerodraeth Songhai tua 1464 - tua 1591 **3.4** Yr Ymerodraeth Mughal tua 1526 - tua 1707 **Modern** **3.5** Rwsia a'r Undeb Sofietaidd tua 1861 - tua 1953 **3.6** Newidiadau yng nghymdeithas yr Unol Daleithiau tua 1880 - tua 1980 Bydd cwestiynau gorfodol yn asesu pob opsiwn. Bydd y rhain yn canolbwyntio ar wybodaeth hanesyddol am y testun, cysyniadau hanesyddol yr ail drefn a dadansoddi a gwerthuso ffynonellau a dehongliadau hanesyddol.

Uned 3 Amcanion asesu a phwysoliadau

AA1	Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o nodweddion y cyfnodau a astudiwyd	10%
AA2	Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth at gysyniadau hanesyddol megis achos a chanlyniad, parhad a newid, tebygrwydd a gwahaniaeth, ac arwyddocâd	10%
AA3	Dadansoddi, gwerthuso neu wneud penderfyniadau ar ddeunydd ffynhonnell, dehongliadau hanesyddol a dadleuon hanesyddol, gan syntheseiddio'r llinynnau hyn lle bo hynny'n briodol	10%

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Trosolwg o Uned 3: Opsiwn 3.6

Astudiaeth o gyfnod yn hanes y byd
(30% o'r cymhwyster)

Diben Uned 3 yw rhoi cipolwg ar gyfnod hanesyddol estynedig gan alluogi dysgwyr i archwilio cysyniadau allweddol. Nod yr opsiwn hwn yw meithrin dealltwriaeth dysgwyr o'r modd y newidiodd ac y datblygodd cymdeithas yr Unol Daleithiau yn ystod y cyfnod rhwng tua 1880 a tua 1980.

Cyfnod amser	Opsiwn 3.6	
Modern	3.6	Newidiadau yng nghymdeithas yr Unol Daleithiau, tua 1880 - tua 1980
	3.6.1	Hil a mewnfudo
	3.6.2	Y '20au gwyllt
	3.6.3	Diwedd ffyniant
	3.6.4	Hawliau Sifil tua 1945-tua 1968
	3.6.5	Ail Don Ffeministiaeth tua 1960 - tua 1980

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Cynllun Dysgu ar gyfer Opsiwn 3.6 Modern: Newidiadau yng nghymdeithas yr Unol Daleithiau, tua 1880 - tua 1980

Darperir y cynllun dysgu hwn fel enghraifft ddarluniadol. Ei nod yw rhoi strwythur ac ysbrydoliaeth ond gellir ei addasu er mwyn diwallu anghenion unigryw, dewisiadau a dynameg dosbarthiadau unigol. Caiff athrawon eu hannog i addasu elfennau fel sy'n ofynnol i gyd-fynd â galluoedd a nodau dysgu eu myfyrwyr.

Ar gyfer pob adran o gynnwys yn yr uned hon, mae CBAC hefyd yn darparu adnoddau dysgu cyfunol a threfnwyr gwybodaeth. Gellir dod o hyd i'r rhain yma: https://adnoddau.cbac.co.uk/

3.6 Cefndir: yr Unol Daleithiau ar droad yr ugeinfed ganrif (Mae pob opsiwn yn dechrau gydag adran gefndirol. Bwriad yr adrannau hyn yw rhoi cyd-destun angenrheidiol i ddysgwyr er mwyn iddynt gael mynediad at y testun hanesyddol. Ni fydd dysgwyr yn cael eu hasesu'n uniongyrchol ar gynnwys yr adrannau cefndirol).				
Dylai dysgwyr fod yn ymwybodol o:	Gwybodaeth	Gweithgareddau a Chanlyniadau	Adnoddau	Amser a awgrymir (oriau)
• llywodraethiant yr Unol Daleithiau ar ddechrau'r ugeinfed ganrif, y Cyfansoddiad Ffederal, Hawliau'r Taleithiau, y prif ideolegau gwleidyddol yn yr Unol Daleithiau.	Y Cyfansoddiad Ffederal a gwahanu pwerau. Prif feysydd sydd wedi'u datganoli i awdurdod y taleithiau. Y Bedwaredd System Pleidiau 1896-1932, gwleidyddiaeth yn y “Cyfnod Blaengar”.	**Gweithgaredd:** Lluniwch restr yn dangos grymoedd perthynol llywodraeth ffederal a llywodraethau taleithiau. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall sut oedd y llywodraeth ffederal a phwerau taleithiau yn gweithio a'r gwahaniaethau rhwng y Pleidiau. **Gweithgaredd uwch:** Nodwch ac esboniwch enghraifft bwysig o: • gweithred Arlywyddol • penderfyniad y Goruchaf lys.	**Gwefan(nau):** Diagram of US Constitution key features v1 | Quizlet The Progressive Era | Key Facts | Britannica	1.5 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

		Canlyniad uwch: Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd grymoedd Arlywyddol a phwysigrwydd Rheithfarnau'r Goruchaf Lys gydag enghreifftiau.		
• effaith anghydraddoldebau yn yr Unol Daleithiau ar ddechrau'r cyfnod, yn ymwneud â chaethwasiaeth, hil, rhyw a phrofiadau Pobl Frodorol a mewnfudwyr.	Gwrthwynebiad y de i Hawliau Sifil Americanwyr Affricanaidd. Hawliau menywod priod o ran y gyfraith a pherchenogaeth eiddo - Deddf Pleidleisio 1920. Adleoli Pobloedd Frodorol ac effaith mewnfudo arnynt (Tir). Hiliaeth wrth dderbyn mewnfudwyr a senoffobia a gyfeiriwyd yn eu herbyn.	**Gweithgaredd:** Mewn grwpiau, trafodwch gwestiynau allweddol fel: *Beth arweiniodd at wrthwynebiad y De at Hawliau Dynol?* neu *Sut wnaeth prosesau adleoli a orfodwyd effeithi ar gymunedau brodorol?* Lluniwch fapiau gweledol yn cysylltu themâu fel gwrthwynebiad, gorthrwm a chynnydd ar draws yr holl bynciau. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall y gwrthwynebiad i Hawliau Dynol yn enwedig yn y De - graddau a chyfyngiadau hawliau menywod, adleoliadau a orfodwyd "Americanwyr Brodorol" a natur gelyniaeth i fewnfudwyr. **Gweithgaredd uwch:** Esboniwch arwyddocâd digwyddiad neu ddatblygiad penodol ym mhob agwedd ar anghydraddoldeb. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd/pwysigrwydd y materion hyn ar wleidyddiaeth a chymdeithas gydag enghreifftiau.	**Gwefan(nau):** Native American | Immigration and Relocation in U.S. History | Classroom Materials at the Library of Congress | Library of Congress Native American reservations and relocation Xenophobia: Understanding Discrimination Against Immigrants Xenophobia Powers the United States - Public Books 19th Amendment to the U.S. Constitution: Women's Right to Vote (1920) | National Archives	1.5 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

3.6.1 Hil a mewnfudo				
Dylai dysgwyr ddeall:	Gwybodaeth	Gweithgareddau a Chanlyniadau	Adnoddau	Amser a awgrymir (oriau)
• gwaddol caethwasiaeth, gan gynnwys: ◦ effaith cyfreithiau Jim Crow a phrofiadau Americanwyr Affricanaidd yn nhaleithiau'r gogledd ◦ gweithgareddau'r Ku Klux Klan.	Natur a maint Cyfreithiau Jim Crow. Gwahaniaethu yn erbyn Americanwyr Affricanaidd o ran tai, addysg a chyflogaeth yn y Gogledd. Trais a brawychu'r Ku Klux Klan. Ymdrechion cynnar gan Americanwyr Affricanaidd i wrthdroi gwahaniaethu.	**Gweithgaredd:** Lluniwch restr o arferion gwahaniaethol yn: • y De • y Gogledd. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall sut y targedodd cyfreithiau Jim Crow Americanwyr Affricanaidd a pham roedd y sefyllfa yn dal i fod yn anghyfartal y tu allan i'r De. **Gweithgaredd uwch:** Aseswch effaith y Gymdeithas Genedlaethol dros Ddatblygu Hawliau Pobl Groenliw (NAACP) yn 1909. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am gryfderau a chyfyngiadau gwrthwynebiad Americanwyr Affricanaidd i wahaniaethu neu i'w liniaru.	**Gwefan(nau):** Jim Crow Laws: Definition, Facts & Timeline | HISTORY Organisation and methods of the Ku Klux Klan - Separate but equal policy to 1939 - BBC Bitesize National Association for the Advancement of Colored People (NAACP) | History | Britannica https://www.history.com/topics/black-history/civil-rights-movement-timeline	2 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

• y driniaeth a roddwyd i Bobl Frodorol, gan gynnwys: • “Cymathu" ac effaith Ysgolion Preswyl "Indiaidd" • Deddf Dinasyddiaeth yr Indiaid 1924 a mater parhaus hawliau pleidleisio Pobl Frodorol mewn gwahanol daleithiau.	Cymathu gorfodol plant yn yr ysgolion preswyl. Dileu diwylliant “Indiaidd” yn yr ysgolion. Ymrestru “Americanwyr Brodorol” yn y Rhyfel Byd Cyntaf a phenderfyniad Wilson i roi dinasyddiaeth. Hawliau pleidleisio a Deddf 1924 a gwrthwynebiad taleithiau. “Cytundeb Indiaid Newydd” Roosevelt yn 1934.	**Gweithgaredd:** Lluniwch linell amser o ddatblygiadau negyddol a chadarnhaol yn y driniaeth o Bobloedd Frodorol. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall diben ac effaith yr “Ysgolion Indiaidd” a'r ffaith bod Pobloedd Frodorol wedi'u heithrio rhag cael hawliau gwleidyddol. **Gweithgaredd uwch:** Lluniwch ddiagram corryn yn dangos sut y gwrthwynebwyd Deddf 1924 mewn rhai taleithiau. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd Deddf 1924 a'r broses o'i rhoi ar waith.	**Fideo(s):** History of Native Americans Utah History | Unspoken: America's Native American Boarding Schools | PBS **Gwefan(nau)** How Boarding Schools Tried to ‘Kill the Indian’ Through Assimilation | HISTORY Native American Voting Rights | Voters and Voting Rights | Library of Congress Indian Citizenship Act of 1924 Indian Reorganization Act is signed into law | June 18, 1934 | HISTORY What Was FDR's 'Indian New Deal'?	2 awr
• brofiadau cymunedau o fewnfudwyr, gan gynnwys:	Natur a maint mewnfudo:	**Gweithgaredd:**	**Gwefan(nau):**	2 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

• effaith "Mewnfudo Newydd" rhwng tua 1880 a'r Rhyfel Byd Cyntaf • effaith cyfyngiadau ar ôl y rhyfel fel Fformiwla Tarddiad Cenedlaethol 1921 a Deddf Mewnfudo 1924.	Almaenwyr/Gwyddelod/Iddewon/Eidalwyr/pobl nad ydynt yn Ewropeaidd. Hiliaeth, senoffobia a homoffobia mewn cyfyngiadau: Deddf Mewnfudo 1917, Deddf Cwota Brys 1921 a chwmpas ac effaith Deddf Johnson-Reed 1924.	Mewn grwpiau bach, canolbwyntiwch ar brofiadau un grŵp o fewnfudwyr ac adroddwch y canfyddiadau i'r dosbarth. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall graddau mewnfudo a'r ardaloedd gwasgaru allweddol a nodi pam y datblygodd gelyniaeth. **Gweithgaredd uwch:** Nodwch ac esboniwch agweddau penodol ar wahaniaethu. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd/pwysigrwydd gwahaniaethu mewn cyfreithiau mewnfudo.	A Nation of Immigrants: The United States, 1900-1929 Restricting entry - Immigration - WJEC - GCSE History Revision - WJEC - BBC Bitesize Immigration Act of 1917 (Barred Zone Act) - Immigration History On Feb 05, 1917: Immigration Act of 1917 Bans Asians, Other Non-White People from Entering U.S. United States Immigration and Refugee Law, 1921-1980 | Holocaust Encyclopedia	

© WJEC CBAC Ltd. 2025

3.6.2 Y '20au gwyllt				
Dylai dysgwyr ddeall:	Gwybodaeth	Gweithgareddau a Chanlyniadau	Adnoddau	Amser a awgrymir (oriau)
• pam roedd economi'r Unol Daleithiau'n ffynnu yn yr 1920au, gan gynnwys: • ei hadnoddau naturiol, effaith economaidd y Rhyfel Byd Cyntaf, masgynhyrchu a'r car, polisïau'r Arlywyddion Gweriniaethol • pam nad oedd rhai grwpiau gan gynnwys ffermwyr a "hen" ddiwydiannau yn elwa o'r ffyniant economaidd.	Gwaddol economaidd y Rhyfel Byd Cyntaf, gan gynnwys y problemau dilynol ar gyfer ffermio. Polisïau'r Gweriniaethwyr: laissez-faire domestig, tariffau amddiffynnol ac "ymddiriedolaethau". Effaith mecaneiddio mewn amaethyddiaeth a'r dirwasgiad amaethyddol.	**Gweithgaredd:** Lluniwch siart llif yn dangos achosion ffyniant economaidd y 1920au. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall y prif resymau pam yr effeithiodd y Rhyfel Byd Cyntaf ar economi'r Unol Daleithiau. **Gweithgaredd uwch:** Lluniwch restr o ffactorau yn nhrefn eu pwysigrwydd gan ddangos sut y gwnaethant effeithio ar yr economi. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am y ffactorau a lywiodd yr economi yn y 1920au.	**Gwefan(nau):** Economic Boom in the 1920's: Causes | Schoolshistory.org.uk **Fideo(s):** The Roaring 20's: Crash Course US History	2.5 awr
• sut y datblygodd adloniant poblogaidd, gan gynnwys: • y radio, y teledu a'r sinema • diwylliant y speakeasy a'r Oes Jazz.	Effeithiau cymdeithasol a gwleidyddol datblygiadau mewn adloniant poblogaidd, sensoriaeth ac agweddau cymdeithasol.	**Gweithgaredd:** Nodwch pam y cafodd gwaharddiad effaith benodol ar ddiwylliant poblogaidd. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall y prif ddatblygiadau mewn diwylliant poblogaidd. **Gweithgaredd uwch:**	**Gwefan(nau):** Popular entertainment - BBC Bitesize The USA: A Nation of Contrasts overview - BBC Bitesize The USA: A Nation of Contrasts, 1910-1929	1.5 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

	Effaith gwaharddiad a gwrthwynebu gwaharddiad ar ddiwylliant poblogaidd.	Asesu pwysigrwydd perthynol adloniant o gymharu â gwaharddiad. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau ynghylch arwyddocâd ehangach ffactorau gwahanol, fel Jazz a theledu.		

• sut y datblygodd Dadeni Harlem, gan gynnwys:
  • 2 filiwn o Americanwyr Affricanaidd ym mudo o'r De i'r Gogledd yn ystod Y Mudo Mawr
  • artistiaid Americanaidd Affricanaidd enwog gan gynnwys Louis Armstrong, Duke Ellington a Bessie Smith.
	Natur a chwmpas y "Mudiad Negro Newydd" mewn celfyddydau, ffasiwn, addysg a gwleidyddiaeth.
	
	Y rhesymau dros y Mudo Mawr.
	
	Graddau dylanwad y Dadeni y tu allan i'w ganolfan yn Harlem.
		Gweithgaredd:
		Nodwch ac esboniwch effaith rhai unigolion nodedig, fel Armstrong, Ellington a Smith.
		
		Canlyniad:
		Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall y rhesymau dros y mudo a phrif gyflawniad artistig Americanwyr Affricanaidd.
		
		Gweithgaredd uwch:
		Esboniwch sut a pham y cafodd Dadeni Harlem effaith ehangach y tu hwnt i Efrog Newydd.
		
		Canlyniad uwch:
		Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd datblygiadau penodol, fel mudo ac arloesedd artistig.
			Fideo(s):
			American Experience: The Great Migration
			
			Erthygl(au):
			The Power of Poetry: The New Negro Renaissance to the Black Arts Movement | National Museum of African American History and Culture
			
			Harlem Renaissance - Definition, Artists & How It Started | HISTORY
			
			Podlediad(au):
			Harlem Is Everywhere: Episode 1, The New Negro - The Metropolitan Museum of Art
				2 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

3.6.3 Diwedd ffyniant				
Dylai dysgwyr ddeall:	Gwybodaeth	Gweithgareddau a Chanlyniadau	Adnoddau	Amser a awgrymir (oriau)
• achosion tymor hir y dirwasgiad economaidd, gan gynnwys: • gorgynhyrchu a gostyngiad yn y galw gan ddefnyddwyr • polisïau diffyniaeth y Gweriniaethwyr.	Sut yr effeithiodd diffyg rheoleiddio ym myd bancio ar yr economi. Effaith y Rhyfel Byd Cyntaf ar gynhyrchiant. Effaith adfer tariffau diogelu economaidd uchel ar ôl y rhyfel.	**Gweithgaredd:** Lluniwch linell amser yn dangos datblygiadau economaidd. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall y prif ffactorau hirdymor a arweiniodd at y dirwasgiad. **Gweithgaredd uwch:** Lluniwch siart llif yn dangos achos a chanlyniad y ffactorau a arweiniodd at y dirwasgiad. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd a phwysigrwydd achosion hirdymor o'r dirwasgiad economaidd.	**Gwefan(nau):** The Great Depression: Overview, Causes, and Effects **Fideo(s):** FDR's First Fireside Chat Amid Banking Crisis Mass Production and Advertising in the 1920s	1.5 awr
• achosion tymor byr y dirwasgiad economaidd, gan gynnwys: • dirlawnder a hapfasnach y farchnad stoc • gwerthu mewn panig, Dydd Iau Du a Chwymp Wall Street.	Achosion ac effeithiau chwyddiant mewn prisiau cyfranddaliadau. Natur anghyson prisiau cyfranddaliadau sy'n gostwng - y “Babson Break”.	**Gweithgaredd:** Lluniwch siart llif o'r digwyddiadau a arweiniodd at Gwymp Wall Street. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall y prif resymau pam y digwyddodd Cwymp Wall Street. **Gweithgaredd uwch:**	**Fideo(s):** Understanding the Wall Street Crash of 1929 The 1929 Stock Market Crash: Black Thursday **Gwefan(nau):**	1.5 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

		Esboniwch pam yr oedd digwyddiadau penodol yn arwyddocaol ac aseswch eu pwysigrwydd cymharol. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd ffactorau gwahanol, fel diffyg rheoleiddio a "Babson".	What Was the Stock Market Crash of 1929? Definition, Causes & Outcomes - TheStreet	

• effaith y dirwasgiad a Bargen Newydd Franklin D Roosevelt, gan gynnwys:
  • cau banciau, Hoovervilles, diweithdra ac amhoblogrwydd Hoover
  • etholiad 1932 a Chytundeb Newydd FDR.
	Effaith gymdeithasol ac economaidd Cwymp Wall Street.
	
	Etholiad Franklin D Roosevelt a'r "100 diwrnod" cyntaf.
	
	Natur a maint y "Cytundeb Newydd" a'i effaith.
		Gweithgaredd:
		Esboniwch sut y lledaenodd Hoovervilles a disgrifiwch brofiad y bobl a oedd yn byw ynddynt, gan gyfeirio at enghreifftiau mwy adnabyddus fel Anacostia a St Louis (cafodd yr ail ei integreiddio'n hiliol).
		
		Canlyniad:
		Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall effaith gymdeithasol y dirwasgiad.
		
		Gweithgaredd uwch:
		Esboniwch y nodau ac aseswch effaith y Cytundeb Newydd.
		
		Canlyniad uwch:
		Gall dysgwyr lunio casgliadau am bwysigrwydd Etholiad 1932.
			Fideo(s):
			The Great Depression, 1931–1940, inside the Hoovervilles
			
			Gwefan(nau):
			Hoovervilles in the '30s: Amazing Vintage Photos That Capture Everyday Life in the Shanty Towns During the Great Depression - Vintage Everyday
			
			Largest U.S. Hooverville Had Its Own Mayor and a Church Made of Orange Crates
			
			New Deal I: FDR's First 100 Days
				3 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

3.6.4 Hawliau Sifil tua 1945 - tua 1968				
Dylai dysgwyr ddeall:	Gwybodaeth	Gweithgareddau a Chanlyniadau	Adnoddau	Amser a awgrymir (oriau)
• effaith yr Ail Ryfel Byd, gan gynnwys cyfraniad Americanwyr Affricanaidd, ar Hawliau Sifil, gan gynnwys: • profiadau tramor y milwyr Americanaidd Affricanaidd gwrywaidd a benywaidd oedd yn dychwelyd • Truman yn dadwahanu'r lluoedd arfog.	Ymgyrch "Double V". Arwahanu a thrin Americanwyr Affricanaidd yn wael yn y lluoedd arfog - effaith unedau fel Awyrenwyr Tuskegee. Effaith Gorchymyn Gweithredol 9981 a'r gwrthwynebiad iddo.	**Gweithgaredd:** Mewn grwpiau bach, esboniwch effaith y datblygiadau gwahanol sy'n gysylltiedig â'r Ail Ryfel Byd. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall sut yr effeithiodd yr Ail Ryfel Byd ar Hawliau Sifil mewn ffyrdd gwahanol. **Gweithgaredd uwch:** Aseswch bwysigrwydd cymharol y datblygiadau hyn wrth ddatblygu Hawliau Dynol. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am effaith y datblygiadau amrywiol.	**Fideo(s):** The Double V Campaign of World War II **Gwefan(nau):** How Tuskegee Airmen Fought Military Segregation With Nonviolent Action | HISTORY Executive Order 9981 to Desegregate the Armed Forces | DocsTeach	2 awr
• sut y datblygodd Hawliau Sifil rhwng 1953 a 1968, gan gynnwys: • effaith a chanlyniadau Brown vs Topeka • arwyddocâd y Gorymdeithio ar Washington, 1963.	Tarddiad Brown v. Topeka a Dyfarniad y Goruchaf Lys - goresgyn gwrthwynebiad i'r rheithfarn. Graddau'r cydymdeimlad ar gyfer araith y Brenin a'r effaith ar	**Gweithgaredd:** Adeiladwch linell amser o ddigwyddiadau gan dangos pam yr oedd pob datblygiad yn bwysig. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall datblygiadau allweddol yn y cyfnod hwn. **Gweithgaredd uwch:**	**Fideo(s):** The 1963 March on Washington - USA (1918-1968): Video playlist - BBC Bitesize **Gwefan(nau):** Brown v. Board of Education - Summary & Impact | HISTORY	2 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

	ddeddfwriaeth yn y dyfodol.	Esboniwch bwysigrwydd y digwyddiadau hyn i gynnydd yn y dyfodol. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau ynghylch arwyddocâd y datblygiadau hyn.		
• cyfraniad ac effaith gweithredwyr hawliau sifil, gan gynnwys: • Martin Luther King Jr a Malcolm X; boicotio bysiau a phrotestiadau eistedd • hynt ac effaith deddfwriaeth hawliau sifil.	Yr anghytuno rhwng gweithredwyr arweiniol dros nodau a dulliau ac effaith protestiadau mawr. Pwysigrwydd grym Arlywyddol - Kennedy - LBJ a thelerau'r Deddfau Hawliau Dynol a Phleidleisio.	**Gweithgaredd:** Lluniwch siart yn dangos y rôl a chwaraeir gan y prif ffigurau (gan gynnwys arlywyddion). **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall y digwyddiadau allweddol a pham yr oedd anghytuno rhwng ffigurau arweiniol. **Gweithgaredd uwch:** Aseswch bwysigrwydd cymharol rôl y prif ffigyrau yn natblygiad Hawliau Dynol. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd prif ffigyrau gan ddefnyddio enghreifftiau o ddigwyddiadau/datblygiadau penodol.	**Fideo(s):** The Civil Rights Movement I Have a Dream speech by Martin Luther King .Jr **Gwefan(nau):** 7 Major Protests of the Civil Rights Movement Voting Rights Act of 1965 - Definition, Summary & Significance | HISTORY	3 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

3.6.5 Ail Don Ffeministiaeth tua 1960 - tua 1980				
Dylai dysgwyr ddeall:	Gwybodaeth	Gweithgareddau a Chanlyniadau	Adnoddau	Amser a awgrymir (oriau)
• agweddau tuag at rôl a statws menywod yn yr 1950au a dechrau'r 1960au, gan gynnwys: • hyd a lled y dychwelyd i rolau a gwerthoedd traddodiadol yn dilyn yr Ail Ryfel Byd • arwyddocâd ffilm a theledu wrth ddiffinio rôl y fam a gwraig tŷ.	Y gwahaniaethau rhwng ton gyntaf ac ail don ffeministiaeth Rôl menywod Americanwyr Affricanaidd yn ail don ffeministiaeth, fel Florynce Kennedy. Bywyd cartref dan bwysau yn y 1950au - cyflogaeth - modelau rôl yn y cyfryngau yn enwedig mewn ffilm a theledu.	**Gweithgaredd:** Lluniwch linell amser o brif ddatblygiadau'r Ail Don. **Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall prif syniadau'r Ail Don a pham y cododd. **Gweithgaredd uwch:** Aseswch bwysigrwydd cymharol y ffactorau a gyfrannodd at ddatblygiad yr Ail Don. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau am arwyddocâd y "Don Gyntaf" a "normalrwydd" ar ôl y rhyfel.	**Fideo(s):** Origins of Second-Wave Feminism with Linda Gordon A Moment in Black History: Flo Kennedy **Gwefan(nau):** Feminism: The Second Wave - National Women's History Museum	1.5 awr
• cyfraniad ac effaith awduron a gweithredwyr ffeministaidd, gan gynnwys: • Betty Friedan, Gloria Steinem a Martha Lear • ymgyrchoedd Sefydliad Cenedlaethol y Merched (NOW).	Effaith "Dirgelion Benywaidd" Friedan yn 1963. Effaith Erthygl 1968 Lear yn y New York Times Magazine.	**Gweithgaredd:** Ymchwiliwch i gyfraniadau Betty Friedan, Gloria Steinem a Martha Lear at ail don ffeministiaeth a rhestrwch nhw. Disgrifiwch y rhesymau dros ymgyrchoedd allweddol Sefydliad Cenedlaethol y Menywod (NOW).	**Fideo(s):** Women's History: "What is "second-wave" feminism?" Second Wave Feminism: The Equal Rights Amendment and Phyllis Schlafly - Retro Report	2 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

	Grwpiau gweithredwyr Steinem fel yr NWPC a'r WAA. "Streic Menywod dros Gydraddoldeb" yn 1970. Sefydlu NOW yn 1966 - cwmpas ei nodau a'i effaith.	**Canlyniad:** Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall rolau gwahanol gweithredwyr benywaidd arweiniol, a'r rhesymau dros ymgyrchoedd y NOW. **Gweithgaredd uwch:** Lluniwch ddiagram corryn manwl yn dangos nodau ac effeithiau amrywiol y NOW. **Canlyniad uwch:** Gall dysgwyr lunio casgliadau ynghylch arwyddocâd a phwysigrwydd y NOW.	One of America's great feminists: Betty Friedan - CBC Gloria Steinem on the history of Ms. Magazine **Gwefan(nau):** Highlights | National Organization for Women	

• yr effaith ar ddeddfwriaeth hawliau menywod i gydraddoldeb a dyfarniadau'r Goruchaf Lys, gan gynnwys:
  • Deddf Cyflog Cyfartal 1963, Deddf Hawliau Sifil (Teitl VII) 1964 a Deddfau Addysg 1972 a 1974
  • Reed vs Reed 1971 a Roe vs Wade 1973.
	Telerau'r ddeddfwriaeth allweddol - effaith a gwrthwynebiad.
	
	Arwyddocâd Reed v. Reed.
	
	Y cefndir i Ddyfarniad Roe v. Wade - ei effaith a'r materion dadleuol.
		Gweithgaredd:
		Rhestrwch y prif ddatblygiadau a rhowch esboniad byr o'u pwysigrwydd.
		
		Canlyniad:
		Gall dysgwyr ddangos eu bod yn deall telerau'r brif ddeddfwriaeth a'r dyfarniadau a wellodd hawliau menywod.
		
		Gweithgaredd uwch:
		Aseswch effeithiau gwahanol y ddeddfwriaeth a Dyfarniadau'r Goruchaf Lys.
		
		Canlyniad uwch:
		Gall dysgwyr lunio casgliadau am bwysigrwydd cymharol datblygiad a dangos pam y cododd materion dadleuol mewn ymateb i hynny.
			Fideo(s):
			From Women's Suffrage to the ERA | Retro Report | PBS LearningMedia
			
			Gwefan(nau):
			Equal Pay Act
			
			Reed v. Reed 1971 | Encyclopedia.com
			
			Roe v. Wade: Decision, Summary & Background | HISTORY
				2.5 awr

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Profiadau Dysgu

Dylid annog dysgwyr i ystyried y profiadau a'r sgiliau dysgu canlynol i ddatblygu eu dealltwriaeth, gwerthfawrogiad a'u hymwybyddiaeth o gynnwys y testun ymhellach. Mae'r wybodaeth yn y tabl isod yn darparu cyfleoedd i athrawon integreiddio'r profiadau dysgu yn rhan o'u proses o gyflwyno'r pwnc.

Profiad Dysgu	Ymhelaethiad o'r Profiad Dysgu
cymryd rhan mewn ymweliadau addysgol wyneb yn wyneb neu'n ddigidol	Great Debates | National Museum of American History (si.edu) Taith Rhithrealiti y National Civil Rights Museum
meithrin empathi, goddefgarwch, cydymdeimlad a chwilfrydedd drwy astudio gwahanol gyd-destunau hanesyddol	Arweiniwch ddysgwyr drwy brofiadau Americanwyr Affricanaidd yr effeithiodd Cyfreithiau Jim Crow arnynt
gweithio ar y cyd	Mae cyfleoedd i ymgorffori cyfleoedd i gydweithio ym mhob rhan o'r uned hon. Awgrymir enghreifftiau yn y Cynllun dysgu wrth archwilio profiadau mudwyr yn 3.6.1 ac effaith yr Ail Ryfel Byd yn 3.6.4.

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Cyfleoedd i ymgorfforri elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru

Llinynnau Cwricwlwm i Gymru	
Themâu sy'n trawstorri	
Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol	Mae **Uned 3** yn rhoi chwe phwnc hanesyddol gwahanol sy'n ymwneud â hanes y byd i ganolfannau. Mae'r pynciau dewisol yn rhoi cyfleoedd i wella dealltwriaeth dysgwyr o'r byd a phrofiadau amrywiol y bobl. Mae'r opsiynau yn golygu y gellir astudio rhanbarthau a ymyleiddiwyd o'r byd, hanes pobloedd a ddisodlwyd a theyrnasoedd a anghofiwyd, yn enwedig gwledydd deheuol y byd. Mae Opsiwn 3.6 Newidiadau yng Nghymdeithas yr Unol Daleithiau tua 1880 - tua 1980 yn galluogi canolfannau a dysgwyr i archwilio hanes modern cynnar yng Ngogledd America. Yn y cyfnod hwn, gwelwyd datblygiadau arwyddocaol mewn cydraddoldeb hiliol yn yr Unol Daleithiau, gan ganolbwyntio ar sut y cafodd gwahaniaethu ac anoddefedd hiliol eu hwynebu a'u trech a graddau'r gwrthwynebiad i gynnydd. Mae'n cwmpasu difeddiannu Pobloedd Frodorol o'u tiriogaeth a'r ymdrech fwriadol i ddileu eu treftadaeth ddiwylliannol yn ogystal ag ymdrechion i wneud iawn. Caiff profiad cymunedau mewnfudwyr ei gwmpasu hefyd.
Addysg Hawliau Dynol ac Amrywiaeth	Mae'r Uned yn benodol yn cwmpasu'r mudiad Hawliau Sifil yn yr Unol Daleithiau a brwydr Americanwyr Affricanaidd i gael cydraddoldeb cymdeithasol, economaidd a gwleidyddol. Mae'n cwmpasu datblygiadau diwylliannol - cadarnhaol a negyddol - ym mhrofiadau Americanwyr Affricanaidd a Phobloedd Frodorol (y cyfeiriwyd atynt mewn dogfennau deddfwriaeth ac adnoddau fel “Americanwyr Brodorol” neu “Americanwyr Indiaidd”. Mae'r uned hefyd yn canolbwyntio ar hawliau menywod.

© WJEC CBAC Ltd. 2025

<table>
<tr><th colspan="2">Sgiliau trawsgwricwlaidd - Llythrennedd</th></tr>
<tr><td colspan="2">Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Llythrennedd mewn TGAU Hanes. Mae'r cyfleoedd hyn yn cynnwys dadansoddi deunydd ffynhonnell, cyfleoedd ysgrifennu estynedig, datblygu geirfa, dadlau a thrafod. Mae'r cyfleoedd hyn yn bwysig i ddysgwyr oherwydd y byddant yn meithrin sgiliau trawsgwricwlaidd a fydd yn sail i bedwar diben y cwricwlwm, yn ogystal â sgiliau cyfathrebu y gellir eu defnyddio ar draws pynciau gan eu paratoi ar gyfer addysg neu gyflogaeth yn y dyfodol.

Isod mae rhai enghreifftiau o'r ffordd y gellid ymgorffori Llythrennedd yn yr addysgu a dysgu ar gyfer TGAU Hanes.</td></tr>
<tr><td>Gwrando</td><td>Caiff dysgwyr y cyfle i asesu cywirdeb a dibynadwyedd deunydd ffynhonnell a rhannu safbwyntiau drwy drafodaeth a dulliau cwestiynu llafar wrth gael eu haddysgu am gynnwys y fanyleb.

Enghreifftiau

• Caiff dysgwyr eu hannog i ddadlau ac ymateb i safbwyntiau eraill.
• Caiff dysgwyr gyfleoedd i wrando ar bodlediadau a recordiadau i ddatblygu eu geirfa a meithrin eu sgiliau gwrando.
• Mae'r defnydd o hanes llafar a chyfweliadau yn meithrin sgiliau gwrando a'r gallu i ymateb i eraill yn briodol.
• Caiff dysgwyr y cyfle i rannu ac ymateb i gyflwyniadau gan eu cyfoedion.</td></tr>
<tr><td>Darllen</td><td>Caiff dysgwyr y cyfle i ddarllen deunydd ffynhonnell cyfoes ynghyd ag amrywiaeth o ddehongliadau hanesyddol, cyn gwerthuso'r ffynonellau yn feirniadol, dadansoddi eu cynnwys a chymharu a chyferbynnu ffynonellau sy'n canolbwyntio ar y dehongliad a roddir ganddynt o ddigwyddiadau.

Enghreifftiau

• Gall dysgwyr ddefnyddio amrywiaeth o dechnegau darllen fel sgimio a sganio neu ddarllen ar gyfer diben.
• Darllen darnau o amrywiaeth eang o ffynonellau fel areithiau, erthyglau, darnau o ddyddiaduron, cofnodion hanesyddol a phapurau newydd.
• Cymharu a chyferbynnu cynnwys ffynonellau hanesyddol.
• Asesu dibynadwyedd a chywirdeb y testun i feithrin y sgìl o ddarllen yn feirniadol.</td></tr>
</table>

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Siarad	Caiff dysgwyr y cyfle i feithrin eu dealltwriaeth o safbwyntiau a chynnwys drwy ddadlau, trafod, cyflwyniadau a gwaith grŵp. **Enghreifftiau** • Dadlau'r rheswm pwysicaf pam y digwyddodd digwyddiad. • Gofyn cwestiynau er mwyn egluro a meithrin dealltwriaeth. • Gall dysgwyr feithrin sgiliau siarad drwy waith grŵp a gwaith mewn parau.
Ysgrifennu	Caiff dysgwyr y cyfle i ddefnyddio amrywiaeth o eirfa pwnc benodol, iaith idiomatig a gallu cyflwyno eu gwaith yn ddigidol. Cânt gyfleoedd hefyd i fyfyrio ar strwythur a chynnwys eu gwaith hysgrifennu. **Enghreifftiau** • Dangos esiamplau o atebion drwy weithgareddau athro, cyfoedion a hunanasesu. • Caiff dysgwyr y cyfle i ddefnyddio amrywiaeth eang o arddulliau ysgrifennu fel ffurfiol, anffurfiol a pherson cyntaf.

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Sgiliau trawsgwricwlaidd – Rhifedd	
Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Rhifedd mewn TGAU Hanes, er enghraifft dadansoddi newid yn y boblogaeth, dehongli ystadegau mewn ffynonellau sylfaenol ac eilaidd, dadansoddi graffiau a llinellau amser a mynd i'r afael â chysyniadau fel ymwybyddiaeth gronolegol. Mae'r cyfleoedd hyn yn bwysig i ddysgwyr am eu bod yn eu galluogi i roi digwyddiadau mewn cyd-destun a mesur newid. Gall dysgwyr lunio casgliadau seiliedig ar dystiolaeth sy'n seiliedig ar ystadegau a data rhifiadol. Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Rhifedd yn yr addysgu a'r dysgu ar gyfer TGAU Hanes.	
Mae dysgu am geometreg yn ein helpu ni i ddeall siâp, gofod a safle, ac mae dysgu am fesur yn ein helpu i feintioli yn y byd go iawn	Caiff dysgwyr gyfleoedd i ddadansoddi mapiau i ddeall twf a datblygiad ymerodraethau neu gynrychioliad daearyddol o ryfeloedd. **Enghreifftiau** • Gall dysgwyr ddadansoddi mapiau, strwythurau ac arteffactau. • Yna, gall dysgwyr ddadansoddi prosesau rhannu tir a chynllunio trefol. • Ceir cyfleoedd i ddadansoddi strategaethau ac amddiffynfeydd milwrol.
Mae dysgu bod ystadegau yn cynrychioli data a bod tebygolrwydd yn modelu siawns yn ein helpu ni i ddod i gasgliadau ac i wneud penderfyniadau gwybodus	Caiff dysgwyr gyfleoedd i archwilio neu ddadansoddi data a graffiau drwy ddadansoddi ffynonellau. **Enghreifftiau** • Gall dysgwyr ddadansoddi data i lunio casgliadau ar ystadegau fel twf poblogaeth, costau ac ehangu tir. • Gellir dehongli deunydd eilaidd fel graffiau a siartiau. • Ceir cyfleoedd i ddysgwyr greu eu cynrychioliadau rhifyddol eu hunain o'r data a gasglwyd.

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Sgiliau Cyfannol	
Creadigrwydd ac Arloesi	Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Creadigrwydd ac Arloesi mewn TGAU [Hanes. Mae'r cyfleoedd hyn yn bwysig i ddysgwyr er mwyn iddynt ymddiddori mwy yn y gwersi a mwynhau dysgu drwy dasgau sy'n eu hysgogi. Caiff dealltwriaeth ddyfnach ei meithrin drwy annog dysgwyr i gymryd rôl weithredol yn eu dysgu. **Enghreifftiau** • Bydd dysgwyr yn dangos creadigrwydd wrth ddatblygu ymatebion, mynegi eu barn am faterion hanesyddol perthnasol a gwerthuso ffynonellau a thystiolaeth yn feirniadol mewn asesiadau. • Caiff dysgwyr gyfleoedd i fod yn greadigol ac i arloesi wrth gyflwyno gwybodaeth a chanfyddiadau.
Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau	Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau mewn TGAU Hanes. Mae'r cyfleoedd hyn yn bwysig i ddysgwyr am eu bod yn datblygu'r gallu i feddwl yn ddadansoddol, ac i gasglu tystiolaeth, myfyrio arni a'i gwerthuso'n feirniadol er mwyn llunio barn wybodus ar amrywiaeth o bynciau. Gellir cymhwyso'r sgìl hwn i senarios bywyd go iawn. **Enghreifftiau** • Caiff dysgwyr gyfleoedd i ofyn cwestiynau ystyrlon ar ddeunydd ffynhonnell a dehongliadau hanesyddol, ac i'w gwerthuso fel rhan o'u proses o ddatblygu dadleuon beirniadol perthnasol. • Bydd dysgwyr yn datblygu eu gallu i weld materion o sawl safbwynt. • Drwy astudio parhad a newid dros amser, bydd dysgwyr yn meithrin eu sgiliau datrys problemau y gallant eu cymhwyso yn eu bywydau yn y dyfodol. • Bydd dysgwyr yn gwerthuso ffynonellau a dehongliadau hanesyddol o ran dibynadwyedd, rhagfarn a diben. • Mae meddwl yn feirniadol a datrys problemau yn annog dysgu annibynnol ac yn hyrwyddo'r gallu i ddod i benderfyniadau rhesymol a gwybodus mewn agweddau eraill ar fywyd fel addysg bellach neu waith.

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Cynllunio a Threfnu	Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cynllunio a Threfnu mewn TGAU Hanes. Mae'r cyfleoedd hyn yn bwysig i ddysgwyr am fod y sgiliau cyfannol hyn yn galluogi dysgwyr i ymgysylltu â'r gorffennol, dadansoddi gwybodaeth a chyfathrebu â'u canfyddiadau, sydd wedyn yn galluogi dysgwyr i wella eu dealltwriaeth academaidd a'u paratoi i gymhwyso gwybodaeth hanesyddol mewn cyd-destunau modern. Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cynllunio a Threfnu yn yr addysgu a'r dysgu ar gyfer TGAU Hanes. **Enghraifft** • Bydd dysgwyr yn cael eu cyfleoedd i gynllunio a strwythuro ymatebion i gwestiynau y mae angen ymatebion estynedig iddynt.
Effeithiolrwydd Personol	Mae sawl cyfle i gynnwys Effeithiolrwydd Personol mewn TGAU Hanes. Mae'r cyfleoedd hyn yn bwysig i ddysgwyr am eu bod yn datblygu gwydnwch a'r gallu i weithio'n effeithiol. Mae hyn yn helpu i feithrin sgiliau rheoli amser dysgwyr a'r gallu i flaenoriaethu tasgau, gan wella gallu dysgwyr i ddod yn unigolion hyblyg. **Enghraifft/enghreifftiau** • Bydd dysgu am bynciau a allai fod yn sensitif yn galluogi dysgwyr i ddatblygu eu deallusrwydd emosiynol a'u hymwybyddiaeth hanesyddol. • Bydd cyfleoedd i gael asesiadau gan gyfoedion, hunanasesiadau ac asesiadau gan athrawon yn annog dysgwyr i ddatblygu strategaethau effeithiol i wella eu gwaith. • Cydweithio ar dasg ymchwil neu gyflwyniad. • Datblygu gwydnwch drwy adolygu ac ailfodelu atebion. • Mae cyfleoedd i ddysgwyr fynegi eu barn am faterion hanesyddol perthnasol, deunyddiau ffynhonnell cyfoes a dehongliadau hanesyddol.

© WJEC CBAC Ltd. 2025

Rhestr Termau ar gyfer Opsiwn 3.6 Newidiadau yng nghymdeithas yr Unol Daleithiau, tua 1880 - tua 1980

Term	Diffiniad
Cymathiad	Integreiddio grŵp penodol i mewn i un mwy fel bod natur nodedig y grŵp gwreiddiol yn cael ei golli.
Ffederal	System lywodraethu lle mae gan lywodraeth ganolog rymoedd penodol a chyfyngedig, a lle mae gan ardaloedd penodol (e.e. taleithiau, yn yr achos hwn) awdurdod eang i weinyddu eu materion eu hunain.
Laissez-faire	System - sy'n ymwneud yn benodol â materion economaidd - lle mai prin yw rheolaeth y llywodraeth, os o gwbl.
Diffynnaeth	System economaidd lle caiff mewnforion eu trethu neu lle ceir cyfyngiadau neu waharddiadau llwyr er mwyn sicrhau buddiannau i gynhyrchwyr domestig.
Tariffau	Trethi a godir ar fewnforion sy'n dod i mewn i wlad, neu, mewn rhai achosion, allforion sy'n gadael gwlad.
Senoffobia	Gelyniaeth eithafol tuag at wledydd a chenhedloedd eraill.

© WJEC CBAC Ltd. 2025